

Motion till riksdagen 2005/06:K279

av Cecilia Widegren m.fl. (m)

Västra Götalandsregionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att inleda processen att avveckla Västra Götalandsregionen och dess försöksverksamhet genom att renodla Västra Götalandsregionens ansvar till enbart hälso- och sjukvård.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att låta Västra Götalandsregionen bli försöksområde för en patientstyrd vård där patientens val styr – inte politiker som fördelar resurser till vården.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att avskaffa Västra Götalandsregionen som en direktvald politisk nivå med beskattningsrätt.

Motivering

För sju år sedan slogs de gamla landstingen Skaraborg, Bohuslän och Älvsborg samt landstingsverksamheten i Göteborgs kommun samman till storlandstinget Västra Götalandsregionen. Ända sedan starten har regionbildningen varit ett politikerstyrt projekt, som saknar folklig förankring. Projektets förespråkare står nästan bara att finna bland politiker, och människors acceptans av regionen har inte vuxit med tiden. Det bristande folkliga stödet är en stor svaghet för en region som förespråkarna påstår skall stärka demokratin. Tyvärr har så mycket politisk prestige satts i regionfrågan att inget av de partier som vid skapandet förespråkade företeelsen kommer att erkänna att det inte blivit så bra som de trodde.

Regionen, som politisk nivå med beskattningsrätt, bör därför läggas ned och ersättas med patientstyrd vård där patientens val – inte politiker – fördelar resurserna till vården enligt de riktlinjer som redogörs för nedan. Steget att avveckla regionen är ett stort steg att ta på en gång. Därför bör riksdagen inleda processen genom att avsluta försöksverksamheten samt uppmuntra en

Fel! Okänt namn på

renodling av Västra Götalandsregionens uppgifter till att enbart omfatta sjukvård.

Västra Götalandsregionen saknar folklig förankring

Den bristande folkliga förankringen bekräftas av de årliga undersökningar av samhälle, opinion och medier som SOM-Institutet vid Göteborgs universitet genomför i Västsverige. Deras undersökningar visar att människor känner en mycket liten samhörighet med Västra Götalandsregionen. Dessutom anser en majoritet att nackdelarna med regionen överväger eventuella fördelar. De som bor och verkar i Västra Götaland anser till och med att det är lättare att påverka den statliga nivån än den regionala. SOM-undersökningarna visar även att de flesta regionpolitikerna trots den stora mängden – bl.a. 149 fullmäktigeledamöter och 300 politiker i de lokala hälso- och sjukvårdsnämnderna – är okända för allmänheten. Och det kan bli värre. Enligt en undersökning från TNS Gallup i september 2004 visste inte 74 procent av göteborgarna vilka partier som styrde regionen, detta trots stora protester mot nedlagda vårdcentraler. Hur skall människor kunna utkräva ansvar vid valet 2006 när de inte ens vet vem som styr regionen?

Glesbygdskaren Ronny Svensson har kallat Västra Götalandsregionen för en byråkratisk dröm med en stor och vidsträckt region både geografiskt och organisationsmässigt. Storleken ger politiker svårigheter att överblicka verksamheten och gör dem beroende av tjänstemän. Regionen har en stor politisk organisation med bl.a. 17 regionråd och ett tjugotal politiska tjänstemän. I regionfullmäktige sitter 149 ledamöter. Det innebär en ledamot per 10 000 invånare. Det kan jämföras med Sveriges riksdag, där det går en ledamot per 26 000 invånare. Är riksdagen mindre demokratisk än regionfullmäktige i Västra Götaland? Till detta kan noteras att den politiska organisationen växte ytterligare med nya styrelser och nämnder inom bl.a. vårdens utförarled när den senaste mandatperioden inleddes.

Försöksverksamheten, som handlar om att flytta frågor som rör glesbygdstöd, företagsstöd samt infrastruktur från länsstyrelserna till regionpolitikerna inom Västra Götalandsregionen, är endast en liten del av verksamheten. I kronor och ören handlar försöksverksamheten om 75 miljoner kronor. Av regionens budget är det bara 8 procent som rör den regionala utvecklingen. Försöken har genomförts den gångna mandatperioden, och försöket fortsätter ännu en period trots att ingen fullvärdig utvärdering har genomförts. En översiktlig undersökning från Göteborgs universitet ser dock inga som helst effekter i regionens tillväxtsiffror som kan tillskrivas det utökade ansvaret för regional utveckling.

Frivillig kommunal samverkan ett starkare alternativ

Regional utveckling och regionala samarbeten är något positivt. Problemet är den form som Västra Götalandsregionen tagit sig med en stor och otymplig

politisk överbyggnad. Frivilliga kommunala samarbeten i frågor med gemensamma intressen inom den befintliga lagstiftningen hade varit att föredra. Kommuner står ibland inför uppgifter som är för stora för den enskilda kommunen. Då finns behov av att samarbeta för att lösa vissa problem. Det kan ske i olika konstellationer beroende på vilka frågor saken gäller. Olika möjligheter står redan i dag till buds för frivillig samverkan mellan kommuner. Redan i dag finns flera exempel som Göteborgsregionens kommunalförbund, Mellansjöregionen i Skaraborg och Dalslands kommunalförbund. Kommunalförbund, gemensamma nämnder, avtal eller projekt som kan beröra specifika frågor där det finns gemensamt intresse och som också kan vara tidsbegränsade, är några exempel på möjliga organisationslösningar. Att införa en helt ny beskattningsnivå för att uppnå regional utveckling och samverkan är fel väg att gå.

För övrigt kan vi notera att det var tveksamt att förlänga regionförsöket i ytterligare fyra år utan att genomföra en noggrann utvärdering av resultaten. Det finns inte några säkra slutsatser vare sig om hur kostnader för administrationen utvecklats eller ifall det blivit effektivitetsförändringar i verksamheten. När ingen saklig utvärdering har gjorts vilar regionens existens bara på politiska ställningstaganden utan stöd från en analys av kostnader eller fördelar och nackdelar.

En hälso- och sjukvård med problem

Ungefär 90 procent av budgeten går till sjukvården. För oss moderater är sjukvården regionens största och viktigaste uppgift. Det är därför oroande att vården i Västra Götalandsregionen har stora problem. Vårdköerna tillhör landets längsta, och hälso- och sjukvården dras med stora ekonomiska underskott som har inneburit stora nedskärningar i vårdutbudet under 2003 och 2004. Från toppen 2000 har vårdproduktionen minskat trots ett stort behov som manifesteras i vårdköerna.

Stordriften inom vården har lett till problem med personal som vantrivs och känner att de inte har något inflytande över sitt arbete. Storsjukhusen, med Sahlgrenska universitetssjukhuset i spetsen, har dessutom varit direkt skadliga för hälso- och sjukvårdens ekonomi. Inom vardagssjukvården finns det stora problem att rekrytera personal, och många vårdcentraler är ständigt underbemannade.

Utveckla vården med färre politiska nivåer

Vår principiella utgångspunkt är att Sverige inte behöver mer än två politiska nivåer, nämligen en statlig som ansvarar för de övergripande frågorna och fördelningen av offentliga resurser och en nivå som bygger på principen om kommunalt självstyre. Landstingen eller regionbildningen, som i dag är en del av den kommunala nivån, bör avvecklas och sjukvården utvecklas så att den finansieras solidariskt men att den blir patientstyrd. Övriga landstingsuppgif-

Fel! Okänt namn på

ter kan därefter fördelas mellan stat och kommuner i samverkan eller tas om hand av det civila samhället.

Sjukvård utan politikerstyre och byråkrati

Vi moderater vill se en patientstyrd vård, där valfriheten förverkligas genom att hälso- och sjukvården i stället för genom skatt till landsting/region skall finansieras genom statskassan och omfatta alla oavsett betalningsförmåga eller hälsotillstånd. Det är patienternas val – inte politiska beslut – som skall fördela resurserna till sjukvården. Systemet måste organiseras så att den strikta avgränsningen mellan sjukvårdens och sjukpenningens finansiering försvinner. Vi vill därför att den helt dominerande delen av dagens regionskatt överförs till staten, som i sin tur betalar patientens vård, oberoende av vem som är vårdgivare. Sjukförsäkringarna speglar väl den modell vi här avser. Alla som arbetar bidrar till finansieringen och ingen hamnar utanför. De som inte själva kan bidra till systemet omfattas ändå genom att samhället finansierar deras vård.

Vården och omsorgen kommer den närmaste tiden att förändras stort, inte minst med tanke på personalbrist, ökat vårdbehov, ökade sjukskrivningar, ändrad demografi och medicinsk-teknisk utveckling. Därför bör ett patientstyrt hälso- och sjukförsäkringssystem införas i Västra Götalands län och regionen avskaffas. Detta kan genomföras genom att regionskatten överförs till staten, som sedan enligt patientens val betalar för vården från olika vårdgivare, både privata och offentliga. Patienten skulle på detta sätt ges en reell möjlighet att själv välja vårdgivare.

Västra Götalands län med 1,5 miljoner invånare inrymmer praktiskt taget alla former av vård, från regionsjukvård till nära sjukvård. Dessutom kompletteras detta av alternativa vårdgivare. Goda förutsättningar finns därför att på försök införa en patientstyrd sjukvård i Västra Götalands län. Allt som krävs är vilja och mod att våga pröva något nytt – i stället för det landstings-system vars haveri blir tydligare för varje dag.

Stockholm den 29 september 2005

Cecilia Widegren (m)

Anne Marie Brodén (m)

Elizabeth Nyström (m)

Inger René (m)

Carl-Erik Skårman (m)

Göran Lindblad (m)

Kent Olsson (m)

Ulf Sjösten (m)